

EMC და საია ეხმიანებიან შპს “ჯორჯიან მანგანუმის” უკანონო გადანაცვეტილებას ხელფასების ცალმხრივად შემცირების შესახებ

ჩვენი ორგანიზაციები ეხმიანებიან შპს ქვემო მანგანუმის მიერ 2020 წლის 20 მარტს გავრცელებულ განცხადებას შუქრუთის მოსახლეობის პროტესტის გამო, ჭიათურის სამთო-გამამდიდრებელი კომბინატის საწარმოო პროცესის ნაწილობრივ შეჩერებისა და დასაქმებულების ხელფასების შემცირების თაობაზე და მიიჩნევენ, რომ აღნიშნული გადანაცვეტილება უხეშად არღვევს საქართველოს შრომის კოდექსით დადგენილ ნორმებს,

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

წარმოადგენს შუქრუთის მოსახლეობისა და კომპანიაში დასაქმებული ადამიანების დაპირისპირების ამკარა მცდელობას და სახელმწიფოს მიერ კომპანიის სალიცენზიო პირობებზე სათანადო მონიტორინგის ვალდებულების შეუსრულებლობის შედეგია.

კომპანიის მიერ გამოქვეყნებული განცხადების თანახმად, ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუქრუთის მოსახლეობის პროტესტის გამო, 2020 წლის 17 თებერვლიდან კომპანიის მაღაროების ფუნქციონირება შეჩერებულია და შექმნილი ფინანსური მდგომარეობიდან გამომდინარე, კომპანიის გადაწყვეტილებით, პირველი მარტიდან 20 მარტის ჩათვლით დასაქმებულები მოცდენის პერიოდში არსებული ანაზღაურების მხოლოდ 60%-ს მიიღებენ. დასაქმებულის სურვილის შემთხვევაში, აღნიშნულ პერიოდში, ანაზღაურებადი შვებულების შემთხვევაში კი მათი ანაზღაურება 100% იქნება. 20 მარტიდან აპრილის ბოლომდე, დასაქმებულები ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ანაზღაურების მხოლოდ 60%-ს მიიღებენ.

პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუქრუთში მცხოვრები მოსახლეობის პროტესტის არსი. შუქრუთის მოსახლეობა ჯერ კიდევ 2019 წლის სექტემბერსა და ნოემბერში ითხოვდა შპს **ქ-სა-ს** მანგანებისგან **ქ** იმ ზიანის კომპენსირებას, რომელიც, მოსახლეობის თქმით, მათ სახლებსა და საცხოვრებელ გარემოს კომპანიის საქმიანობის გამო მიაღდა. შუქრუთელები აცხადებენ, რომ ზიანის კომპენსირების შესახებ კომპანიასთან მიღწეული სიტყვიერი შეთანხმებები არაერთხელ დაირღვა, რამაც თებერვლის თვიდან ადგილობრივების მხრიდან წინააღმდეგობის კვლავ განახლება, შუქრუთის მაღაროების ბლოკირება და მათი მუშაობის შეფერხება გამოიწვია.

სახელმწიფოს მიმართ გაჟღერდა არაერთი მოწოდება უზურუნველყო სახელმწიფოს მთელ ტერიტორიაზე მოსახლეობის ჯანსაღ გარემოში ცხოვრების უფლება, შეესწავლა მიწისქვეშა სამუშაოების ფუნქციონირებით სოფლებისათვის მიყენებული ზიანი, დაედგინა აღნიშნულ ზიანზე სამართლებრივად პასუხისმგებელი მხარე და მიეღო შესაბამისი ზომები. სამწუხაროდ, სახელმწიფოს მხრიდან ადგილობრივების სამართლიანი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად დღემდე არაფერი გაკეთებულა.

სახელმწიფოს მიერ საკუთარი ვალდებულებების უგულებელყოფამ, მათ შორის, შპს **ქ.კახიძის** მანგანების **ს** სახელზე გაცემული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის პირობების დაცვის სათანადო კონტროლის განუხორციელებლობამ, დაზარალებული ადგილობრივი მოსახლეობის პრობლემებზე სოციალური პასუხისმგებლობის აღებაზე უარის თქმამ და მუდმივმა უმოქმედობამ ჭიათურის მუნიციპალიტეტი და მოსახლეობა მძიმე ეკოლოგიური და სოციალური კატასტროფის წინაშე დააყენა.

თავის მხრივ, მოსახლეობის სამართლიანი პროტესტისა და მადაროების საქმიანობის შეჩერების ფონზე, კომპანიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება, რომლითაც ხდება კომპანიაში დასაქმებული ადამიანების ხელფასების დაკლება, წარმოადგენს კანონის უხეშ დარღვევას. ასევე, ამ გადაწყვეტილებით, კომპანია აჩენს შექრუთის მოსახლეობასა და დასაქმებულებს შორის კონფლიქტს და ცდილობს მოლაპარაკებების პროცესში დამატებითი ბერკეტების მოპოვებას.

შრომითი უფლებები დაცულია საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს შრომის კოდექსითა და საერთაშორისო სამართლებრივი ინსტრუმენტებით. არსებული სამართლებრივი სივრცე, დამსაქმებელს ავალდებულებს ყველა ღონე იხმაროს შრომითი ურთიერთობის შემაფერხებელი გარემოებების აღმოსაფხვრელად.

როდესაც შპს **ქ.კახიძის** მანგანები **ს** შექმნილი პრობლემების აღმოფხვრისა და გადაჭრის ნაცვლად არჩევს საქმიანობის შეჩერებას, ეს ნაბიჯი უნდა ჩაითვალოს დამსაქმებლის ბრალით გამოწვეულ საქმიანობის იძულებით მოცდენად. ამ პერიოდში, შრომის კოდექსის¹ თანახმად, დასაქმებულს უნდა შეუნარჩუნდეს სამუშაო ადგილი და შრომის ანაზღაურება უნდა მიეცეს სრული ოდენობით.

კანონმდებლობის თანახმად, შრომის ანაზღაურება და გადახდის წესი, შრომის ხელშეკრულების არსებით პირობას წარმოადგენს², ხოლო შრომითი ხელშეკრულების არსებითი პირობების შეცვლა შესაძლებელია მხოლოდ მხარეთა შეთანხმებით.³ ხელფასის ოდენობის ან გადახდის პირობების შეცვლა დამსაქმებლის მხრიდან, დასაქმებულის თანხმობის გარეშე ბათილ გადაწყვეტილებას წარმოადგენს.⁴

შექმნილი მდგომარეობისა და კომპანიის მიერ სათანადო რეაგირებების განუხორციელებლობის ფონზე, შპს **ქ.კახიძის** მანგანების **ს** მიერ მიღებული გადაწყვეტილება, დასაქმებულთა თანხმობის გარეშე შეამციროს მათი ხელფასები უკანონო და სამართლებრივად ბათილ გადაწყვეტილებად უნდა ჩაითვალოს.

გაუგებარია კომპანიის პირობა, რომლის თანახმადაც 2020 წლის პირველი მარტიდან 20 მარტამდე საქმიანობის იძულებით მოცდენისას, დამსაქმებლებს 100%-იანი სახელფასო ანაზღაურება მიეცემათ მხოლოდ ანაზღაურებადი შვებულების გამოყენების შემთხვევაში. საქართველოს შრომის კოდექსის⁵ თანახმად, დასაქმებული უფლებამოსილია ისარგებლოს ანაზღაურებადი შვებულებით წელიწადში 24 სამუშაო დღით. ანაზღაურებადი შვებულება წარმოადგენს დასაქმებულის უფლებას და ვერ ჩაანაცვლებს დამსაქმებლის ვალდებულებას, დასაქმებულებს კუთვნილი ხელფასები სრულად გადაუხადოს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, მოვუწოდებთ:

შპს “ჯორჯიან მანგანგს”:

- არ დაარღვიოს საქართველოს შრომის კოდექსი და დასაქმებულებს იძულებითი მოცდენის პერიოდში, სრულად აუნაზღაუროს კუთვნილი ხელფასები;

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს:

- დაინტერესდეს შექრუთის და ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სხვა სოფლების მოსახლეობის წახილებით და სპეციალური კომისიის შექმნის გზით, შეისწავლოს ადამიანების ბუნებრივ და სოციალურ (მათ შორის ჯანმრთელობაზე) გარემოზე ზემოქმედების მასშტაბი და ფორმები, ასევე, შეიმუშავოს ზიანის დაანგარიშების მეთოდოლოგია და უზრუნველყოს კომისიის დასკვნითი დოკუმენტების საჯაროობა;

სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოს:

- შეისწავლოს შექრუთში და სხვა სოფლებში მალაროების ოპერირების გეოლოგიური ზეგავლენა და დაადგინოს არის თუ არა კავშირი აღნიშნულსა და მოსახლეობის საკუთრებისა და ინფრასტრუქტურისათვის მიყენებულ ზიანს შორის.

- შეამოწმოს, თუ რამდენად სრულდება შექრუთსა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სხვა სოფლებში წიაღით სარგებლობისთვის დადგენილი წესები და ნორმები და შპს “**საია**” მანგანგზე” გაცემული ლიცენზიის პირობები;

სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს:

- ჩაატაროს შექრუთის და ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სხვა სოფლების მალაროების პერიოდული სპეციალური ტექნიკური ინსპექტირება.

**გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი
ზედამხედველობის დეპარტამენტს:**

- შუქრუთსა და ითხვისში გარემოს დაბინძურების და ბუნებრივი რესურსებით არარაციონალური (და შესაძლოა უკანონო) სარგებლობის აღკვეთისა და პრევენციისათვის განახორციელოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სახელმწიფო კონტროლი.

ადამიანის უფლებების სწავლებისა და მონიტორინგის ცენტრი (EMC) და ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია განაგრძობს ადგილზე არსებული სიტუაციის მონიტორინგს და სურვილის შემთხვევაში, შუქრუთის მოსახლეობას და შპს მანგანებში A
დასაქმებულებს გაუწევს სამართლებრივ დახმარებას, მათ შორის, დავის სასამართლოში წარმოების გზით.

¹ შრომის კოდექსის 32-ე მუხლის პირველი პუნქტი.

² საქართველოს შრომის კოდექსის მე-6 მუხლის მე-9 პუნქტი

³ საქართველოს შრომის კოდექსის მე-11 მუხლის მე-2 პუნქტი

⁴ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლი

⁵ საქართველოს შრომის კოდექსის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტი